

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

1. Не одягайте військовий одяг

Не можна, щоб вас сприймали за військових - будь-який військовий або людина в камуфляжі головна мішень на війні.

2. Не одягайте дорогі, яскраві речі

Одягнувши на себе дорогу річ чи прикраси ви наражаєте себе на небезпеку.

3. Не ховайтеся від куль під найвищою будівлею

Ці будівлі помітні і можуть бути орієнтиром для стрільби, також бажано уникати бензозаправок, торгових центрів тощо.

4. Не беріть зайвого

Багаж не повинен важити більше 10 кг на людину. Найголовніше в багажі, це аптечка, яка містить: необхідний набір медикаментів, засоби для зупинки кровотечі (джгут), знеболююче. Потрібно завжди тримати біля виходу "тривожний рюкзак":

5. Не ходіть без документів

Відсутність документів викликає багато питань. Напишіть в своєму паспорті на будь-якій сторінці групу крові - це значно збільшить шанси на порятунок при пораненні. Дітям повісьте "амулет" на зап'ясток або на шию з позначенням групи крові, інших даних.

6. Не біжіть від військових

Беззаперечно виконуйте накази будь-яких озброєних людей у камуфляжній формі. Дайте зрозуміти, що ви не учасник бойових дій, а мирний житель. Руки повинні бути завжди видно, тому не тримайте їх у кишені, щоб зайвий раз ніхто не подумав, що ви ховаєте зброю.

7. Не їздіть територією бойових дій на джипах, вантажівках або мікроавтобусах

За правилами війни, всі подібні транспортні засоби конфіскуються.

8. Не пересувайтеся вночі

Вночі стріляють по всіх без розбору. Будь-який підозрілий шум можуть прийняти за дії противника і відкрити вогонь на поразку.

9. Не цурайтеся контактів з людьми, які вас оточують

Взаємовиручка - це обов'язкова явище на війні та запорука вашої безпеки.

10. Не нехуйте знання мови

Обов'язково потрібно знати на мові вашого супротивника мінімальний набір фраз, який врятує ваше життя. Наприклад: «я мирний житель», «у мене немає зброї» тощо.

**ДОТРИМАННЯ ЦИХ ПОРАД МОЖЕ
ВРЯТУВАТИ ВАМ ЖИТТЯ**

Навчально-методичний центр
цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності
Харківської області

Сирени і переривисті гудки інших сигнальних засобів означають сигнал цивільного захисту **“УВАГА ВСІМ!”**.

НА ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

1. Повітряна тривога.
2. Закінчення повітряної тривоги.
3. Загроза хімічного зараження.
4. Загроза радіоактивного зараження.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВИ ПОЧУЛИ СИРЕНУ

- негайно увімкніть гучномовець, радіоприймач або телевізор;
- уважно слухайте інформацію з відповідними вказівками щодо дій, яка передається протягом 5 хвилин після подачі звукових сигналів;
- вислухавши повідомлення, дійте без паніки і метушні у відповідності з отриманими вказівками.

Інформація органів управління цивільного захисту включає:

- вид, місце і час виникнення надзвичайної ситуації;
- розміри та масштаби надзвичайної ситуації;
- тривалість дії факторів ураження;
- територія (райони, масиви, вулиці, будинки і т.д.), яка потрапляє в осередки (зони) ураження;
- порядок дій при надзвичайних ситуаціях;
- інша інформація.

ЯКЩО ВИ ОПИНИЛИСЬ В ЗОНІ ОБСТРІЛУ

На вулиці:

- відразу падайте на землю, якщо почули свист снаряда, а через 2-3 секунди – вибух;
- не панікуйте: вже те, що ви чуєте сам звук польоту, означає, що снаряд пролетів досить далеко від вас, а ті секунди перед вибухом лише підтвердили достатньо безпечну відстань;
- уважно озирніться навколо і спробуйте знайти місце, де можна сховатися надійніше, адже наступний снаряд може впасти ближче до вас.

У маршрутці, тролейбусі або трамваї:

- негайно зупиняйте транспорт;
- біжіть від дороги в напрямку «від будівель і споруд» і лягайте на землю;
- уважно озирніться навколо і спробуйте знайти місце, де можна сховатися надійніше;
- перебігайте короткими швидкими перебіжками відразу після наступного вибуху.

У дорозі на власному автомобілі:

- не розраховуйте, що на авто ви зможете швидко виїхати із зони артобстрілу - ви ніколи не будете знати, в який бік перенесеться вогонь і як швидко вибухне ваш бензобак;
- негайно зупиняйте машину і швидше шукайте надійне укриття.

ДЕ МОЖНА СХОВАТИСЯ

- у спеціально обладнаній захисній споруді цивільного захисту (про її місцезнаходження заздалегідь дізнайтесь у начальника ділянки КП «Жилкомсервіс» за місцем проживання);
- у підземному переході;
- в метро (підходить ідеально);
- в будь-якій канаві, траншеї або ямі;
- в широкій трубі водостоку під дорогою;
- вздовж високого бордюру;
- в глибокому підвалі під капітальними будинками старої забудови (бажано, щоб він мав 2 виходи);
- в каналізаційних люках поряд з вашим будинком;
- у воронках, що залишилися від попередніх обстрілів.

Сховавшись в укритті, лягайте, охоплюйте голову руками, відкривайте рот - це вбереже вас від контузії при близькому розриві снаряда чи бомби. НЕ ПАНІКУЙТЕ!

ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ОБСТРІЛУ

- не розслабляйтеся, залишаючи місце притулку;
- сконцентруйте увагу собі під ноги;
- не піднімайте з землі ніяких незнайомих предметів: боєприпаси можуть бути касетними і вибухнути пізніше чи в руках від найменшого руху або дотику;
- слідкуйте за дітьми і підлітками та не дозволяйте їм піднімати також будь-що з-під ніг.